

ڪڙڙاڻي

تاوان و سزا

وڌر گيڙان:

نَقِيَّيْنِ

د. همیم طاعت

نیوار محمد - احمد کامل

بز اڻين سروشتىکرنا هه ڦره گه زبازيا سڀکسى
ئه و تاو انه ئه وا هه ڦئينا لوطى - سلاف لسه ربن - کري
وسزا دگه ل وان بوهاته خوار

(بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ)

الحمد لله رب العالمين، والصلوة والسلام على أشرف الأنبياء والمرسلين، نبينا محمد وعلى آله وصحبه أجمعين، ومن تبعهم بإحسان إلى يوم الدين.

أَمَّا بَعْدُ...

پشتی کو مروقا یاه تی ژلاین فیتره تی ژله ب تایبه ت ل وه لاتین روزئا ژله وئه مریکا دهی دا به رهه
ئاقاره کن تاری ژله چووی، و ژبه ر کارتیکرنا وان یا به رچا ژل جفاکین مسلمانان ب پلانین
داریزتی ژلاین دوژمنیت ئیسلامی و فیتره تی ژله، و ب لئی بورین ژله دیرکه فتنا مه مسلمانان ژدینی
خودی - عزّو جل - یئی کو سه رفه رازی و سه رکه فتنا دین و دونیایا مه تیدا، و دا کو گه نجی مه ب
ثان جوره گازیین ئبلیسی لژیرنا فین خه ملاندی د سه ردانه چیت، چنکوئه ژله گازییه دناف جفاکنی
مه دا یئین به للاف دبن و خه لک یئی پن ئاگه ه نینه، و به رگریا ژان گازییا ژله د ناف مه دا وه ک پیدی
یا لوازه، ژبه ر هندی مه ب فه ر دیت ئه م وه ک دوو گه نجیت مسلمان رابیین ب بادینیکرنا فی
په ر توکی ژ زمانی عه ره بی دا جفاکنی کورد ب تایبه ت بادینی ب ئاگه ه بن ژ ژان گازییا .
ل سه ر کورتییا په ر توکی (د. هه یشه م طلعت) ای زیندہ بابه ت یئی رهون کری، خودی بکه ته د ته رازییا
خیزین وی دا .

ڇ به رکورتیا په رتوکن مه ددهمه کن کیم دا بدماهیک ئینا لی ڇ به ربی سه ربووریا مه دڻي بواری دا ددهمه کن زیندہ پیڻه چوو هه تا مه پیدا چوون تیدا کري، و هه روہسا هنده ک سه یدا یت خودان ریز پشکداریه کا به رچاڻ يا دڻي په رتوکن دا کري، خودئ بکه ته د ته رازیا خیرین وان دا.

هه رباشیه کا دفی و هرگیز انى دا ژخودی یه
و هه رکّماسیه کا تنددا ژنه فسا مه و شه بتانیه

دەستپىچىك

إن الحمد لله نحمد الله ونستعينه ونستغفره، ونعتذر بالله من شرور أنفسنا ومن سيئات أعمالنا من يهدى الله فلا مضل له، ومن يضل فلا هادي له، وأشهد ألا إله إلا الله وحده لا شريك له، وأشهد أن محمدا عبد الله ورسوله صلى الله وسلم عليه وعلى آله وصحبه أجمعين، أما بعد:

ل ۋى دوماهىئ ئاخفتىن دەربارەي ھەۋەرەگەزبازىنى ل وەلاتىن مۇسلمانانا يازىدە بۇوى. و گەلەك بىز اقىت سروشىتىكىرنا وى دىاربۇون باتايبەتى دەگەل بلندبۇونا چەپرەوى نوى^(١) ل رۇۋئاڭاى.

و ھەۋەرەگەزبازىا سىيىكىسى نە بتىنى سەرپىچىيەكە رەوشىتى يە وەكى هىندهك ھزر دەكەن، بەلكى مەبەست زى ئەوه بىبىتە كەلتۈرى ئەمەن.

ب راستى ئەقەيە يا لوبى [كۆمىن فشارى] يىن ھەۋەرەگەزبازىنى ۋى ل رۇۋئاڭاى چاڭدىرىنى لى دەكەن.

قىيىجا تۆ يىن ئالا يىن ھەۋەرەگەزبازا ل ئاھەنگا دېيىنى، و تۆ يىن بىز اقىن داناندا ھەلېزارتنا حەزا ھەۋەرەگەزبازىنى بۆزاروکى ل دەمنى پىيگەھەشتەن دېيىنى، و تۆ يىن تاو انباركىرنا وى كەسى دېيىنى يىن بىز اقى بىكەت چارەسەرىيە كى بۆھەۋەرەگەزبازىنى بىيىنەت.

و تۆ يىن بىز اقىت بوياغىرلۇ دەۋىت دەتىندا ھەۋەرەگەزبازا بىز اقى دەۋوبارە بىنیاتداناندا جىھانى يە. چونكى ھەۋەرەگەزبازى ل دەۋىت دەتىندا ھەۋەرەگەزبازا بىز اقى دەۋوبارە بىنیاتداناندا جىھانى يە. و ئەز دېن قەكولىنى دا، دى راپىم ب لەوازىرن و ژىڭقەكىرنا ۋان گازىيەن ئېكىنلىكى ل دېۋىت يە دى ب ئانەھىيَا خودى، دا ل دوماهىئ دىاربىكەم كەم ھەۋەرەگەزبازى ۋە دۇرستىكىرنا ھەۋاين نەفسى يە وەكى ھەر دەھمەنپىيسييە كەم دەتكەت بىت ل سەرئەردى.

و گازىيَا وان يا دەستپىچىكى ئەقەيە: كۆرەفتارە كەسىيەتى يە ھەۋەرەگەزبازى ل دەھى گىيانە وەران يە.

(١) چەپرەوى نوى: بىز اقەك سىاسىيە بشىۋىيە كى سەرەكى ل سالىت شىيىستا و حەفتىيىا ژسەدى بۇورى يابەلەف بۇوى، ژالاڭانىتىت رۇۋئاڭاى پىكىدھىت كۆبانگەشا ھەۋەرەگەزبازىنى، فىيمىنېزىم، ۋېرىنزا زاروكان، جىئىنەر...، دەكەن. (وەرگىز)

ود راستی دا رهفتارا هه فرهگه زیازیئ ل ده ف گیانه و هران، کوئه ڦ چه نده کیم دھیته کرن و نه ڙبھ رمه رمه کا سیکسیه.

رهفتارا هه فرهگه زیازیئ ل ده ف ڦان گیانه و هران ئه و ه: یان راگه هاندنا کونترول کرنی یه، و ه کی لدھف مه یمینکیت بونوبو چیدبیت، ده مه هه فرکیئ لسہر خوارنی دکھن و دکیشیتھ رهفتارا هه فرهگه زیازیئ لدھف ڦان گیانه و هران (۱).

یان ڙی چیدبیت ڙئه گه رئ ئاریشه کا د هه ستی ٻینکرنی دا بیت و نه نیاسینا ره گه زئ مئ. و هه ستی ٻینکرنی ئه و هه ستی به پرسیاره ڙو هرگرتنا نامیئ سیکسی د دھستنیشانکرنا یا من دا ڙئی نیئر.

و تیکچوون دھی هه ستی دا ڙئه نجامن قرکه ران یان پیساتیان ل ده ف هندھک گیانه و هران چیدبیت.

ود ڦھ کولینه کا به نیاس دا ل گوفارا ئه کادیمیا نشتمانپه و هری یا زانستی PNAS، ڦھ کوله را تیکیتی کر کو ماددی ئه ترازین Atrazine (۲)، دیت کو دبیتھ ئه گه رئ رهفتارا هه فرهگه زیازیئ ل ده ف به قان، کوئه ڦ ماددھ لدھف هندھک نیران دبیتھ ئه گه رئ ئاریشه کا هورمونی، و ئه ڦ نیئر بوشیوئ مییان ب ته مامی دھینه گوھارتن، و ئه ڦ ۱۰٪ ڙنیران دا ئه وئن توشی ڦ ماددھی دبن چیدبیت و لفیری هه فرهگه زیازیا سیکسی چیدبیت.

(۱) Bonobo Sex and Society, By Frans B. M. De Waal.

(۲) ماددھ که دھیتھ بکارئینان د پیکھاتیت قرکه ران دا.

RESEARCH ARTICLE

Atrazine induces complete feminization and chemical castration in male African clawed frogs (*Xenopus laevis*)

Tyrone B. Hayes, Vicky Khoury, Anne Narayan, Mariam Nazir, Andrew Park, Travis Brown, Lillian A...

[+ See all authors and affiliations](#)

PNAS March 9, 2010 107 (10) 4612-4617; <https://doi.org/10.1073/pnas.0909519107>

Edited* by David B. Wake, University of California, Berkeley, CA, and approved January 15, 2010 (received for review August 20, 2009)

بەلی ئەف ئەگەرە وى نا گەھىن كۈئەود راستى دا رەفتارە كا ھەۋە گەزبازى بىت، بەلكى ئەھووەكى مە گۆتى: يان راگەھاندنا كۈنترولكىرنى يە، يان ئارىشەيە كا د ھەستى بەينىكىرنى دايە، يان ژى ئارىشەئە كا گىشتى يە د كىردارىن ئەندامىن لەشى دا ژئەنجامى توشبۇونا ب قىركەران.

ئەقجا چ ھەفرەگەزبازىيا سىكىسى ل دەف گىانەوەران نىنە، ب وى رامانا مروف د ھەفرەگەزبازىيى دگەھىت.

به لئن پا یا گرنگتر ژئی هه می: ژکه نگی ودره مروقا ره فتاره کا دهستانیشان کری ل ده گیانه و دران
که بنه چه که ده دهستانی ده چه که ده دهستانی ده که ده

ئەقە چ ھىچەتا گىانە وەرى ياسەيرە؟
زېبەر كورىزىدە كاگەلە كىيم ژگىانە وەران ھەۋەرە كەز بازىن دكەن، فييجا دروستە بۇ مەرۆڤان ئە و

ب چ دنکان ده فتادن مروفي ب ده فتادن گيانه و هري ناهبنه بيقان.

ته ڦنپيرکيٽ مى ته ڦنپيرکيٽ نىرب ساخى دخون!

ته ڦنپيرکيٽ مى هه ڦئينيٽ خووه ک دانه کي خارني دخون، ئه رى ئه ڦه بٽه بٽه دروست دکهت ئه م

هندهک جاران گوشى مروڤان ب ساخى بخوين؟

ئه رى ئه ڦه بٽه بٽه بخوين؟

NEWSLETTERS

Sign up to read our regular email newsletters

NewScientist

News Podcasts Video Technology Space Physics Health More ▾ Shop Courses Events

Zoologger: Female spider kills male to attract a mate

There are a few unanswered questions. For instance, why is a male spider a better dinner option for a breeding female than its standard prey? “Males seem to be some super-stellar multivitamins,” says Pruitt – although Riechert thinks this is unlikely.

Then there’s an even bigger question: if cannibalism is so advantageous, why do some females choose never to eat male spiders? Pruitt says it might be simply that some females can’t afford to be picky. “Cannibalism may be particularly dangerous for unattractive females, since we predict their number of would-be suitors to be lower,” he says.

و هندهک گيانه و هر، گيانه و هر ڙئويجا خو دکوڙن، ئه رى ئه ڦه بٽه بٽه مروڤان دروست دکهت ئه و ئيٽ و دوو بکوڙن ب هيچه تا هندئ چنکو گيانه و هر ڦي في ره فتاري دکهن؟

حه تا گه لهک ڙگيانه و هر ان زارو گيٽن خو دکوڙن، ئه رى بٽه بٽه انباره کي دروسته کووی کورى خو کوشتبیت، ئهول ده ڦ دادو هر بیٽیت تاو انا من هندهک گيانه و هر ڦي دکهن؟ دئ هه رزوی تاو انبار بٽه خوشخانا نه خوشیيٽ میشکي هيچه ڦه گوهاستن. چونکي ئه ڦه هيچه ته که بتني مرقيٽ دين ب کارد ئين.

How Asiatic lionesses shield their cubs from killer males

Infanticide is common among India's lions, but females have developed a clever strategy to keep their cubs safe.

دیتنا رهفاره کا هه ڦرہ گه زیبی یا گه لہ ک کیم ل ده ۵۰۰ جوریں گیانه وہران ههی، ڙبنیاتی ۳ ملیون جوران دا، یا دروست نینه ئه م ڙی ڦی تشتی بکه ن.

پاشی ئه ز پسیارا ڙهه میبا گرنگتر ئاراسته ی پشته ڦانیت هه ڦرہ گه زیبیا سیکسی دکه م: ل که سی ناهیتہ ڦه شارتن کو گیانه وہ رفرہ ڙنی دکه ن، و ب نیزیکی ئه ڦه ل ناڻ پتريا گیانه وہران دا یا ههی.

به لکو مروف بخود زیندہ زانی دا، هه لگریں شوین تبلیں فرہ ڙنی نه، و بابه تی هه ڦیزنه کن بتني ڙلاین مروڻان ڦه تشتہ کن نه سروشی یه **Unnatural**. پسیار لقیری: بوجی فرہ ڙنی ل رو ڦنافای دھیتہ قه ده گه کرن ئه گه ربابه ت ب ڦی شیوه دی بیت؟

MARRIAGE

Monogamy Is Not "Natural" For Human Beings

It's complicated: The imprint of polygamy.

Posted May 20, 2016 | Reviewed by Lybi Ma

I'm with him so far, but it gets complicated. We also carry the biological imprint of polygamy, the opposite of lifelong fidelity to one mate. Polygamy is divided into two categories: Polygyny, in which a man has more than one wife, and polyandry, in which a woman has more than one husband. In a humorous aside, Professor Barash explains that the biological benefits of polyandry, one female with multiple males, is not clear. "But that has not dampened many women's enthusiasm," he adds.

پېيان و دروستكىنا ھەۋەرەگەزبازىيا سىكىسى ب ھېچەتا ھەبۇونا وى ل دەف گىيانەوەران و دېرامبەردا ب تاوان داناندا فەرەزىي، ئەوبەلگەيەكە كوبابەت ھەوايى نەفسى يە و خۇھلاقىتنا شەھەۋەتىيە و نە زىدەتىر، ئەوان دېتىت كو ھەۋەرەگەزبازى ب زۆرى بېتە سەپاندىن، و ئەوان دېتىت دەگەل سروشتىكىنى بېتە سەپاندىن ژى، ول دېقىدا ھەرگازىيەك ئەگەرچەند يا بىرەمان ژى بىت، دى ب كارئىن بۆ سروشتىكىنا ھەۋەرەگەزبازىي.

بەلگى حەتا ئەوپەستانا لوبى (كومىتەت فەشارى) ئەقىرول رۇۋئاڭلارى دىكەن يابۇويە تىشىتەكى نەيىن ئاسايى.

ول سەر سايىتەكى ئەلكترونى يىن ھەۋەرەگەزبازا و ل ژىر گوتارەكا ب ناف و نىشانى: "راكىنا قەدەغەكىنى ل سەرەت ھەۋەرەگەزبازىيا سىكىسى ژلاين كومەلا پىشىكىيە دەرۇنى يا ئەمەرىكى ۋە، سايىت دېلىزىت كو:

كومەلا پىشىكىيە دەرۇونى يا

The Declassification of Homosexuality by the American Psychiatric Association

The American Psychiatric Association (APA) removed homosexuality from its official *Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders* (DSM) in 1973. This decision occurred in the context of momentous cultural changes brought on by the social protest movements of the 1950s to the 1970s: beginning with the African-American civil rights movement, then evolving on to the women's and gay rights movements.

Just as influential in the APA's decision were the research studies on homosexuality of the 1940's and 1950's. Alfred Kinsey's and colleagues' study on male and female sexuality marked the beginning of a cultural shift away from the view of homosexuality as pathology and toward viewing it as a normal variant of human sexuality. Kinsey had criticized scientists' tendency to represent homosexuals and heterosexuals as "inherently different types of individuals." Therefore, he introduced a 0 to 6 scale to classify sexual behavior or fantasy from "exclusively heterosexual" to "exclusively homosexual" (the "Kinsey Scale"). The "Kinsey Reports" found that 37% of males and 13% of females had at

ئەمريکي (APA) دياركىنا ھەۋەرەگەزبازىيا سىكىسى وەك نەخوشىيەكە دەرۈونى DSM ل سالا 1973 زەھاتە لادان ژئەنجمان وان خۆ نەرازىكىنا يېت داخوازا مافىن ھەۋەرەگەزبازان دكىل ئەمريكا، و نە ژىھەر پالدەرەكى زانستى يان پزىشىكى.

ئەقجا كومەلا پزىشىكىيە دەرۈونى يا ئەمريکى ھاتە نەچاركىن ب ژىبرىنا ھەۋەرەگەزبازىيا سىكىسى كۈئىكە ژنەخوشىيەن دەرۈونى.

فشارا لوبىا (كومىت فشارى) حەتا ۋىرىئى ژى ب دوماھىك نەھات، بەلكى حەتا ئەقرو ژى ئە و شەرى دكەن بۇ نەھىيەلانا ھەرجورەكى چارەسەرىيە ھەۋەرەگەزبازىن، بەلىن، وەكى وە خۆاندى!

هندهک بز افین بین ههین بونه هیلانا چارهسهريما ههفرهگه زبازيبا سیکسی، ولديف دهسته کا خزمه تگوزارييت سه خله ميما نه ته وهي ل بریتانيا NHS وئه وا پترز نئيك مليون مروقان لئ کار دکهنهن، بونه ماوی چهند سالايه چارهسهريما مه عريفی و چارهسهريما ره فتاري پیشکیشی هه فرهگه زبازا دکهنهن، و گلهک ژحاله تین هه فرهگه زبازيبا سیکسی چارهسهه ردين، ل دويش دهسته کا NHS بزاف بونه هیلان وب تاو اندانانا چارهسهريما هه فرهگه بازيبا سیکسی بین دهینه کرن.

NEWS INDEPENDENT TV CLIMATE SPORT EURO 2020 VOICES CULTURE PREMIUM INDY/LIFE INDYBEST INDY100 VO

'Gay cure' therapies are still available on the NHS and need to be banned, says Tory MP Mike Freer

The Government should introduce regulation to ban so-called “gay cure therapies” that purport to be able to change someone’s sexual orientation, an MP has said.

Mike Free, a Conservative, said the psychotherapy industry was thus far not regulated by statute and that the Government needed to “go further” to ensure that “quack” therapies were rooted out.

ئارمانجا لوبما (کومیت فشاری) ئه و چارهسهريما هه فرهگه زبازيبا سیکسی ب تاوان ب دانن، ل دويش دا زمارا وان دئ زىدە بیت، ودى ب رىکە کا سروشى سه ره دهري دگەل هيته کرن. يا مهندە هوش ل ۋىرى، سه روکى بەرى يى كومەلا پزىشكىيما دهرونى يا ئه مريکى APA ئه وى سه ركىشىيما پروسە يا ۋىبرىنا هه فرهگه زبازىن وەك نە خوشىيە کا دهرونى ل سالا ۱۹۷۳ كرى، پشتى ۴ سالان دانپىدان كر: كۆ هه فرهگه زبازيبا سیکسی دشياندايە ھيته چارهسهه ركىن، هه فرهگه زباز دشياندايە ب زفريت بونه مروقە كى سروشى.

به لکی حه تا سه روکن به رئیس کومه لا پزشکیایا ده رونی یا ئه مریکی بخو دیئزیت کو ۲۰٪ ژوان
کە سین ھە فرەگە زیازیین چاره سه ریبا وان د هاته کرن، هاتنه گۆھورین.

 Get Top Daily Headlines

Former APA President Says Homosexuals Can Change

Dr. Nicholas Cummings, the man who led the movement to have homosexuality declassified as a mental illness, told an interviewer with NARTH, an organization of psychology professionals dedicated to helping homosexuals stop their self-destructive behavior, leave the "lifestyle," and lead happy lives as normal adults, stresses that he is "lifelong champion" of "gay rights."

Yet he also flatly stated that homosexuals can change, and that the current stance of the APA that homosexuals cannot change is false.

Psychologist Joseph Nicolosi [interviewed Cummings](#), APA president 1979-1980, who said it is "absurd" to say homosexuals cannot change. He flatly stated that [leaving the homosexual lifestyle is quite possible](#).

"I've experienced more than one," he said. In the past, he has said [20 percent of the homosexuals who came to him to change did so](#).

فشارا نه هیلانا چاره سه ریبا ھە فرەگە زیازیایا سیکسی نه فشاره کا زانستی یان فشاره کا ھە کولینی یە، به لکی ئە و فشارا لوبى (کومیت فشارى) ییت مەزنه بۆ ھە فرەگە زیازا ئە ھە فرەگە زیازیا دووئی یا ھە فرەگە زیازیایا سیکسی ل سەردەچیت ئە وە: کو ھندەك فاکتەرین جىنى دىنە ئە گە رئى ھە فرەگە زیازى!

و یا مەندەھوش گوڤارا زانستی یا ژە مىيىا بە رنیاسترل جەھانى [nature](#) بە رى چەند سالە کان ھە کولینە کا زانستی بە لاقىر، و ئەز ھزىدەكەم ئە ھە فرەگە زیازان جىن نىن ھە فرەگە زیازان دا.

و ئە ھە فرەگە زیازان ل سەرنىچ ملىون مروڤان هاتە بە لاقىر. ھە کولینە پشتى خۆاندىنى ل سەرنىچ ملىون مروڤان هاتە بە لاقىر.

ھە کولین هاتە بە لاقىر و تىدا ھاتبوو: کو ھە فرەگە زیازان جىن نىن [NO GAY GENE](#)

NEWS | 29 August 2019

No 'gay gene': Massive study homes in on genetic basis of human sexuality

Nearly half a million genomes reveal five DNA markers associated with sexual behaviour — but none with the power to predict the sexuality of an individual.

قى قەكولىنى صەدمەيە كا مەزن بۇ جەفاڭى ھەۋەرگەز بازان چىكىر.

و بەرى قى قەكولىنى ب چەند سالان ھەشت قەكولىنىت بەر فەرەھ لىسەر جىمكىت وەكى ئىك هاتنه كرن، ئە وىن جىننىت وان وەكى ئىك، وئەف قەكولىنە ل ئەمەرىكا و ئوروپا و ئۆستراليا هاتنه كرن، تىدا دىاربۇو كۆ ئىك ژ جىمكى دېيت يى سروشىتى بىت و جىمكى وى يى ھەۋەرگەز باز بىت.

ئەگەر جىننىت د جىمكى دا د وەكى بەف بن و ھەۋەرگەز بازى حالەتە كى جىنى بىت، يَا ئاشكرا يە كۆ دېيت رەوشىن وان جىمكان وەكى ئىك بن، بەلىن پا ئەفە نە ئەن جامى قەكولىنا بۇو. ئەف قەكولىنە بە لگە يىن بەيىز بۇون كۆ حالەتى ھەۋەرگەز بازىيى پە يوەندى ب جىنان ۋە نىنە.

www.hollanddavis.com/?p=3647

13 MAY

Identical twin studies prove homosexuality is not genetic

By Mark Ellis

Dr. Neil Whitehead

Eight major studies of identical twins in Australia, the U.S., and Scandinavia during the last two decades all arrive at the same conclusion: gays were not born that way.

هه رچه وا بیت، لپه رئ گوفارا نیتشر به س بوو بو دیارکرنا بن رامانیبا فی گازیی، به لئن ئه گه رئ هم هوسا بدانین (گریمان) کو هنده ک جین ییت هه بین په یوهندی یا ب هه فرپه گه زیازی فه ههی، ئه رئ ئه چه هه فرپه گه زیازی دروست دکه ت؟

هنده ک جین یین هه بین په یوهندی یا ب دلچوونا زاروکان فه ههی pedophilia، ئه رئ ئه چه دلچوونا بوزاروکان دروست دکه ت؟

Evidence for heritability of adult men's sexual interest in youth under age 16 from a population-based extended twin design

Katarina Alanko ¹, Benny Salo, Andreas Mokros, Pekka Santtila

Affiliations + expand

PMID: 23347512 DOI: [10.1111/jsm.12067](https://doi.org/10.1111/jsm.12067)

Abstract

Introduction: Sexual interest in children resembles sexual gender orientation in terms of early onset and stability across the life span. Although a genetic component to sexual interest in children seems possible, no research has addressed this question to date. Prior research showing familial transmission of pedophilia remains inconclusive about shared environmental or genetic factors. Studies from the domains of sexual orientation and sexually problematic behavior among children pointed toward genetic components. Adult men's sexual interest in youthfulness-related cues may be genetically influenced.

وهنده ک جینیت هه بین په یوهندی یا ب ئالوده بوونا چه خوارنا ماددین کحولی چه ههی، جینه که دبیّرتنی : "جینی ئالوده بوونا کحولییاتا" ئه رئ ئه چه دروست دکه ت دهستی وی نه هیتە گرتن بین کحولی چه دخوت و نه هیتە پاشئیخستان ژئی کاری؟

ئه رئ ئه چه دروست دکه ت کوپیگیریت یاسایی دگەل کەسی ئالوده بووی نه هینە کرن؟

Genetics of Alcohol Use Disorder

How do genes influence alcohol use disorder?

Alcohol use disorder (AUD) often seems to run in families, and we may hear about scientific studies of an **alcoholism gene**. Genetics certainly influence our likelihood of developing AUD, but the story isn't so simple.

ئەز وەك موسىمان د ژيانا خۆ دا من حەزا ۋەخوارنا مەيىن نەبوویە، چىنکو ۋەخوارنا مەيىن د كەلتورى (رەوشەنېرىيا) مەدا نىنە، و دېيت جىنى ئالودەبۇونا(ئىدىمانا) كەحولىياتا ب رېزە كا پىىدىقى د كودى بۆماوهى (۱) يىن دا يىن ئامادە بىتىن.

و دگەل ھندى ژى من د ژيانا خۆ دا حەزا خۆنە بىرە ۋەخوارنا مەيىن، و ئەزەرگەنگىي پىىنادەم. بەلىن پا ئەگەر خودى نەكەت سروشىتىكىرنا ۋەخوارنا مەيىن ھاتە كىن د ژىنگەھا ئەزتىدا دېزم، و ۋەخوارنا مەيىن بۆ بەشە كەلتورى بازىرى من، و خۆپىشاندان ل بەرانبەر مالا من ھاتە كىن ودا خوازا ئازادىكىرنا ئالودەبۇونى كىر، وى دەمى دېيت ئەف شەھوەتە لىك من بسوژىتىن، و ئەف جىنە د كودى بۆماوهى يىن دا ب رېزەيە كا پىىدىقى چالاک بېيت، دى دەست ب بەرھنگارىا فيشەھوەتى كەم.

و ئەفە ب تمامى ئەو تىشىتە يىن دگەل دۆسەيا ھەۋەرگەزبازىي چىيدىت، ئەڭجا سروشىتىكىرنا ھەۋەرگەزبازىي و گەلەك ئاخفتىن لىسەر، و زىدە يىلما دىمەنېت ھەۋەرگەزبازىي د راگەھاندىن دا، ئەفە ھەمى حەززىتىكىرنا ئەزمۇونا(تاقىيىكىرنا) ھەۋەرگەزبازىي لىك ھندەك كەسان پەيدا دكەت كۆدبېيت خۆبۇدەمە كى كىيم ژى ھەۋەرگەزبازىي نە كەتپىتە سەرەزرا وان، ۋېچا گەلەك ئاخفتىن لىسەر ھەۋەرگەزبازىي ئېك ژئەگەر ئېن بەلاقبۇونا وىيە.

و بىزاف يى ژلاين جەڭلىكى ھەۋەرگەزبازانقە دەھىتە كىن بۆ بەلاقىكىرنا بەلاقىكىرنا ھەۋەرگەزبازىي حەتا دناف زاروکان دا، و ئەفە تاو انه كا مەزنەرە، دېيت زاروک خۆكۈشتۈن تاق بكەت بىتىن چىنکو

(۱) كودى بۆماوهى: ئەو كودى يىن لەش ب كارد ئىنىت بۆ گوھەرپىنا وان رېنمايىت د DNA دا، ياكۆد ھېتە ھېزمارتن ماددەيىت بىنەرەت د ژيانى دا. (وەرگىز)

وئه زىي ب باوهدم كۆبزاف ژلایى جىاڭىن ھەۋە گەزبازانىڭ يىن ھەين بۆنە ھىلانا ۋان ياسايان، و
حەتا دادگەھىكىندا وان يېت ئەو ياساپە داناين.

هزا را هه ڦره گه زیازی نه بتی که لتوه کن خراب بوویه، یان ڙی کیموکاسیه که د وینه کرنا په یوهندیا دنافیه را زه لامی و زه لامی دا، و ئافره تی و ئافره تی دا، به لکی ئه و گه له ک دویترو و ب مه ترسی تره ڙهندی، زیندہی هندی کوئه و ڙ گوننه هین مه زنه د شه ریعه تی رب العالمین دا، و زیندہی هندی کوئه و سه رپیچیه کا ئاشکه رایه، و کیموکاسیه کا ره وشتی یه ل سه رهه رئاسته کی، ئه و هه رودسا مه ترسیه ڙی ل سه رهه رئاسته کی بگشتی.

ئەرئ تۆ دزانى كۆسى چارىكىت حالەتىن نەخوشىا ئايدزى ئەون يى د ناڭ ھەۋەرەگە زىازان دا
چىدىن؟

به لک ئايدز ژ لاي پزىشکى ۋە: نەخوشيا ھەۋەرگە زىازىيە، ولىبەرى دهاتە ناڭكىن بۇ "طاعونا ھەۋەرگە زىازىي" deficiency . "Gay Plague"

Gay-related immune deficiency (GRID) (sometimes informally called the **gay plague** or **GRIDS**, standing for Gay-related immune deficiency syndrome) was the original name for **AIDS**, a name proposed after public health scientists noticed clusters of **Kaposi's sarcoma** and ***Pneumocystis pneumonia*** among gay males in California and New York City.^[1] During the early history of AIDS, an *ad hoc* organization called Gay Men's Health Crisis was founded to combat what was then thought to be a homosexual-only disease perhaps

⁽¹⁾ Anti-LGBT curriculum laws Section 18 of the British Local Government Act 1988.

ئەرئ تۆدزانى: كورپۇزا توшибۇونى ب ئايىزى دناف ھەۋەرگەزبازان دا، بىست و دوو جارپىرە ژىيا سروشى (د ناڤبەرا نىرۇمىن دا) ^(١) ؟

ئەرئ تۆدزانى: كو ٨٣٪ ژحالەتىن نەخوشىا (syphilis) دناف ھەۋەرگەزبازان دايىه ؟

ئەرئ تۆدزانى: كۆ-anal cancer- دناف ھەۋەرگەزبازان دا ھەۋىدە جاران پىرە ژىيا سروشى (د ناڤبەرا نىرۇمىن دا) ؟

^(١) According to UNAIDS, in 2018, MSM globally have 22 times higher risk of acquiring HIV compared to all adult men.

Sexually Transmitted Diseases

Sexually Transmitted Diseases (STDs) have been rising among gay and bisexual men, with increases in syphilis being seen across the country. In 2014, gay, bisexual, and other men who have sex with men accounted for 83% of primary and secondary syphilis cases where sex of sex partner was known in the United States. Gay, bisexual, and other men who have sex with men often get other STDs, including chlamydia and gonorrhea infections. HPV (Human papillomavirus), the most common STD in the United States, is also a concern for gay, bisexual, and other men who have sex with men. Some types of HPV can cause genital and anal warts and some can lead to the development of anal and oral cancers. Gay, bisexual, and other men who have sex with men are 17 times more likely to get anal cancer than heterosexual men. Men who are HIV-positive are even more likely than those who do not have HIV to get anal cancer.

On This Page

How STDs Spread

Signs and Symptoms of STDs

When to Get Tested

Preventing STDs

Treating STDs

Related Information

به لکی ئەزمىن پزىشىكى ل گەلەك بازىرىن ئەمريكى ژىه رېلاقبۇونا ھەۋەرەگەزبازىن چىىدبن.

ئەقجا بەلاقىرنا ھەۋەرەگەزبازىن نە بتىنى شەرە لىسەر شەرىيعەتى رب العالمين، به لکى شەرە لىسەر مروقايدى.

وبەرى ئەزئاختىنى لىسەرمەسەلا جىناتا بىگرم، و بىز اقلا گىرىدانا وى ب ھەۋەرەگەزبازىن ۋە، من دەقىيت يېڭىم كۈوان جىنەك ۋە دەقىيت پەيوەندى ياخەى ب رەفتارا تاو انكارىن ل دەق مروقاان وە تا يىن ناۋىكىرى ب "جىنى تاو انكارىن"، و ئەق جىنە يىن چالاکە لەدەفوان يېت حەزا تاو انا ھەى، ئەرى مان ئەقە ھېيجهتە بۆ كىرنا تاو انان؟

ئەرى دادگەھەك ل جەھانى ھەيە چالاکىيا ۋە جىنى بۆ ئېخستىنا سزايى لىسەرتاو انبارى دكەتە ھېيجهت؟

The criminal gene: the link between MAOA and aggression (REVIEW)

S Sohrabi^{✉1}

► Author information ► Article notes ► Copyright and License information ► Disclaimer

Background

Go to: ↗

One emerging aspect of recent advances in neurocriminology is the discovery of possible links between violent criminal behaviour and genetics. Analysis of data from several studies indicates that the strongest link between genetic variation and aggression comes from monoamine oxidase A (MAOA); a gene encoding an enzyme responsible for catabolising amine neurotransmitters such as dopamine, serotonin and noradrenaline. In this work, we present a critical review of the data available from recent investigations regarding the impact of an allelic variation of the MAOA gene on criminal behaviour.

ئەزىز انم بوجى هەۋەرەگە زىبا زىبا هىچەتا جىناتا دىگەل هەۋەرەگە زىبا زىبا بكارئىنما!

نېنى، نە د پزىشىكىي دا، و نە د عەقلى دا، و نە د شەرعى دا هىچەتەك بۆتاوا انهكى هەبىت چنکو يازئەنجامى چالاکىيا جىنەكى دىاركىرى چىبۇوى.

وچ جىن نىن تە بىكەتە كەسەكى باش، يان تە بىكەتە كەسەكى خراب.

وچ جىن نىن تە بىكەتە تاوانبارىان تە بىكەتە ئالودەبۇويەك يان هەۋەرەگە زىبا زىبا ئىمام.

دېنەرەتدا جىن ئەوه: كومەكا پىتايىه يىن كونوينەراتيا بنچىنەيى نايتروجىنى دكەن دناف كودى بۆماوهى دا، و دەمى بەشەك ژۇيى دەھىتە بەرادان (ئازادكىن)، پروتىنېت كىردارى دەست ب دەركەفتىنى دكەن.

و جىن ب تمامى يىن بى لايەنە.

بەلكى ئەزىز رەفتارىن خۆ جىنەكى دىاركىرى چالاک دكەم، و ئىكى دى دپاوهستىنەم.

ئەفجا پەیوهندى دنابىهرا جىنى و رەفتاران دا پەیوهندىيەكە ھەۋەمىيە^(١)، و نە پەیوهندىيەكە ھوكارىيە^(٢).

وين د في خالن ب گه هيit، دئ درهوا هيچهتا جيناتا بتمامي تيچه هيit.
و حهتا ئه گه رئه م هزر ژي بکه ين كوپه يوهندى دنا قبها را جيناتا و هه قره گه زيازى دا ياهه، ئه و دئ يه يوهندى يه كا هه قده مى بىت، و نه يه يوهندى يه كا هو كارى.

دگه ل په فتارین هه ڦره گهه زبازا، و ئازر اندا را گهه هاندنی بو حاله تین هه ڦره گهه زبازیي، جينه کي ديارکري چالاک دبيت، ونه چالاکيا في جينيه يا کوبوویه ئه گهه رئي ره فتارا سڀکسي!

ئەقچا پەيوەندى ھەقدەمیيە، و نە ھوکارى،

کۆب هەفەدەمی دگەل رەفتارە کا دیارکری یا چالاک د نیک ژجیناتا دا رۆيدەت، و نە کو چالاکیا
قی جیفی ئەگەری قی رەفتاری بولو!

و نینه ئەفرو ئېكى خودان عەقل ھەپتن يېزىت كۆ جىنات بخۇرەفتاران دروست دكەن.

و زانسته‌کی تمام ئەفرو یا هەی کۆئیک ژ تاییت وی ب خاندنا پەیوهندیا دنافبەرا جیناتا و پەفتارین مروقی ڕادبیت، و دھیتە نافکرن ب زانستی Epigenetics و ئیک ژ دامەززینەریت ڤی زانستی دیشیت: حالاکیا جینی لسەر دەفتارین تە دھیتە ئافاکرن (۳).

جن حالاک دیت ب حالاکا ہفتا، و نہ یہ، و فاڑی۔

ئەگەر ئەم ھەزربكە يىن جىينى ھەۋەرەگە زبازىيەتى بۇونا وى ب ھاندانى بۆ ھەۋەرەگە زبازىيەتى چالاک دىلت.

هوسا فاحشہ دروستکریا ہے و ایسے نہ فسیلیہ۔

و ئالوده بیون دروستکریا ھە و این نە فسییە.

و هه چره گه زبازی دروست کردا هه و این نه فسیله.

پالدەرلىنى نەفسا مەروفي دىدەرىسىن ژەدەفتارلىنى مەروفي، ونىھە جىناتلىنى مەروفي.

نه^۱ فحا مروف ب حه زونیا^۲ خت خه ب ته مامی بی^۳ یه ریرسه ژهه رتشه کی^۴ نه و دکهه^۵.

(۱) یه بودن دیبا هه قدهمی: هنده ک نه گهه (دفتار) یعنی ههین حههنا جینه که دیارکری جالاک دیلت و دیسته نه گهه دی، رهفتاده که.

(۲) بجهه نهادها هوکاری؛ جینه که دیا که، حالا که دیست و دیسته نه گویی، هفتاد کن.

(*) Epigenetics is the study of how your behaviors and environment can cause changes that affect the way your genes work.

ونه جیناتان يان حهتا په روهردى يان ڙينگه هئي پول د دانا برياريٽ ئه خلاقي يان نه ئه خلاقي دال دهڻ مروڻ به ريرسيار (مڪلٽ)^(١) (٢) نينه.

و که لتوی هه ڦره گه زیازی ئه ڦرو ل رُڙ ڻافای بتني هه ولدانا کرنا فاھیشا هه ڦره گه زیازی نه مایه، به لکی یا بوویه فه لسه فه یا ڙیانی، ئه و دیتنا هه بوونی دووباره دکهت، و وینی ڙیانی ڙی ل ده ڦ هه ڦره گه زیازی دووباره دکهت.

ل ده ڦوی ٻها و رامانیت ئه خلاقی دهینه گوهڙین، ول ده ڦوی گه له ک تیگه ه دهینه گوهڙین، ڦیجا کارلسه رهه ڦرگه زیازی بتني نا راوه ستیت، به لکی بو چه ندین مه و دایین ئه خلاقی یئن کوچ ڦه برين بو نه بيت دریڙدبیت، گه له ک تیگه ه ڙیه رکه لتوئی هه ڦرگه زیازی ڙه راوی دبن.

بهلني پا به لکي ئىك بىزىت: ئەزەست پىيدىكەم كۆ ئەزىي بەرەف ھەفرەگەزبازىي ۋە دەھىمە پالدىان، د دەمەكى دا ھەفرەگەزبازى نە دەلتورى مەدايە، ئەۋە نمۇونەكە نا گونجىت دگەل پا تە گۆتى!

هنده ک حاله ت یین ههین کوب راستی ژی هه زیا بۆهه فرەگە زیازیی ههی و ئەفه کاره که ئەم ئىنگار ناکه بین.

به لی یا ئەفە نابىته ھېچھەت، فاحدىا ھەۋەرگە زىازى ھېتىھە كىن.

(١) مکلّف: بالغ، عاقل. (وهرگیز)

(۲) علي عزهت بيچوغيتش - رحمه الله - د قې بابهى دا هيشتا زىدە كر، ود راپرسىيە كى دا كۆچ پەيوەندى نىنە د ناۋىبە را
پىگە ھاندىن (مەزنیوون) ئى وېرۇھە دى ورەفتارىن ئەخلاقى، د يەرتوكا الإسلام بىن الشرق والغرب.

ود ئىسلامنى دا دينى- رب العالمين-ى بتى ژىهرىنده كەزىل مروقى ناهىيەتە كەرتىن، بەلكى بەرگىرىيا
قان حەزا خىرە كا مەزن ژىدەف خودى - عزّوجل - ياتىدا ھەى.

لى سزادان د ئىسلامنى دا بۆكرنا كارى بخۆيە.

قال رسول الله ﷺ : ((مَلُوْنُ مَنْ عَمَلَ بِعَمَلٍ قَوْمٌ لَوَطٌ))^(١).

پىيغەمبەر ﷺ دېيىزىت: ((ئەويى لە عنەتلى كىرىارا قەومنى لوطى بکەت)).

وقال رسول الله ﷺ : ((مَنْ وَجَدْتُمُوهُ يَعْمَلُ عَمَلَ قَوْمٍ لَوَطٍ فَاقْتُلُوا الْفَاعِلَ وَالْمَفْعُولَ
بِهِ))^(٢).

پىيغەمبەر ﷺ دېيىزىت: ((هەركەسى وە دىت يىن كىرىارا قەومنى لوطى دكەت، ئەوى وى كارى دكەت
و يىن دگەل ژى دەھىتە كىرن بکوژن)).

ئەفە فاھىشە كە ژەھەزى نەفيانى خودى يە: ﴿ إِنَّكُمْ لَتَأْتُونَ الْرِّجَالَ شَهْوَةً مِنْ دُونِ النِّسَاءِ
بَلْ أَنْتُمْ قَوْمٌ مُسَرِّفُونَ ﴾ [الأعراف: ٨١].

ئانكۇ: ((هندى هوين ھوين - ژگىدارىيىا خۆ - دچنە نىك زەلامان، وھوين بەرى خۆنادەنە كىرىتىيىا
قىلىنى، وھوين وان ژىن خودى بۆھەوە حەلاللىرىن دەھىلەن، هوين مللەتەكىن ھەوھە زىنەگاڭىلى ل
سەرتخويىيەن خودى كىرىيە)).

و ئەنجام: ﴿ فَجَعَلْنَا عَلَيْهَا سَافِلَهَا وَأَمْطَرْنَا عَلَيْهِمْ حِجَارَةً مِنْ سِجِيلٍ ﴾ [الحجر: ٧٤].

ئانكۇ: ((ئىينا مە گوندىن وان دەرنىشىفىكىن، وەمە هندەك بەرىن ژتەقنا ھشك ورەق چىكىرى ل
وان باراندى)).

بەتى ھەز- مى يول- چ تىدا نىنە، بەلىن باوھەر ژىكىرنا قان حەزا، و كىرنا فاھىشى، ئەفە گوننەھە كە ژ
گوننەھېت مەزن.

و پىيىشىكىيىا دەرونىيىا سەردىم چارەسەرىيېت مەعريفى و سلوگى (Cognitive behavioral therapy) ب كاردئىنېت دا ئاراستى وان كەسان يىن توشى ھەۋەرگەز بازىيى بووين بگوھورىت بۆ

(١) صحيح الجامع، ح: ٥٨٩١.

(٢) صحيح سنن أبي داود، ح: ٤٤٦٢.

باشتربوونی، و ههروهسا چارهسه‌رییت دیرکه‌فتئی-ژئ ره‌فینی- ژئ (aversion therapy) ئه‌ویت دنافبه‌را هه‌فره‌گه‌زیازی و هنده‌ک ته‌جریبیت نه‌خوش دا، بونمونه ل ده‌من ئه‌وکه‌سی هه‌زین هه‌فره‌گه‌زیازی ل ده‌ف دروست دبن ب لیدانیت کاره‌بیان لیدانیت ب ئیش ب هیته ئیشاندن، و ب بورینا ده‌من ره‌فین و دیرکه‌فتئی بقی بیت به‌رامبهرفان حه‌زان.

ئه‌ف کاره دگه‌ل بورینا ده‌من، بقیه‌وکه‌سی نه سروشتی ژلاین سیکسی ژه‌ره‌فینی ژئ حه‌زئ په‌یدا دکه‌ت.

وب هه‌فسه‌نگی رامانا نیزینه‌یی و میزینه‌یی ب هیزدکه‌ت، و جیاوازیا دنافبه‌را وان دا د عه‌قلی مروقی دا هیزدکه‌تن.

د ئه‌فرو دا گه‌له‌ک چارهسه‌ریین به‌رده‌ست یین هه‌ین، حه‌تا توشبوویی ب حه‌زیت هه‌فره‌گه‌زیازی بگه‌هیته حاله‌ته کی ژسلامه‌تیا ده‌رونی، و بیهندره‌هیئ ل سه‌رفان حه‌زا حه‌تا ده‌رباس دکه‌تن ب ئانه‌هیبیا خودی.

ود هه‌حاله‌ته کی دا مروق دشیت شه‌یتانی خوّب راوه‌ستینیت و د هه‌روه‌خته کی دا یئ مروقی بقیت.

و هه‌رمروق‌هه ک یئ به‌رپرسه ژه‌هه‌رتشته کی ئه‌ودکه‌ت، و دشیت وان پالدھریت سه‌ره‌کی یین وی د گه‌هیننه قوناغا دویف دا بقیه‌پالدھانی به‌رهف فاحیشی ب راوه‌ستینیت، هه‌می مروق ب خوّ هیججه‌ته کا ئاشکه‌رایه ل سه‌رکاری خوّ، و چ هیججه‌ته کا ئه‌و بقیه‌خوّ بگرن ژئ ژئ نائیتھ قه‌بويلکرن. **﴿بَلِ الْإِنْسَانُ عَلَى نَفْسِهِ بَصِيرَةٌ (٤) وَلَوْ أَلْقَى مَعَذِيرَةً (٥)﴾** [القيامة: ٤-٥].

ئانکو: (به‌لکی مروق ب خوّ هیججه‌ته کا ئاشکه‌رایه ل سه‌رکاری خوّی وی کری ونه‌کری، و چو هیججه‌ته کا ئه‌و بقیه‌خوّ بگرت ژئ ژئ نائیتھ قه‌بويلکرن و چو مفای ناده‌تن).

و هه‌می مروق بتمامی د ئازادن، و هه‌می مروق د به‌رپرسیارن (مکلّف)، و ئازادی دگه‌ل به‌رپرسیاره‌تیی جه‌وهه‌ری دادگه‌رییه، و دهسته‌لا تداریه د هه‌می دهستوریت جیهانی دا، و ئه‌و جه‌وهه‌ری حسیبیا ئاخردتینه دناف دهستین خودی - عزّوجل - دا.

﴿فَأَمَّا مَنْ طَغَىٰ (٣٧) وَعَاثَرَ الْحَيَاةَ الْدُّنْيَا (٣٨) فَإِنَّ الْجَحِيمَ هِيَ الْمَأْوَىٰ (٣٩) وَأَمَّا مَنْ خَافَ مَقَامَ رَبِّهِ وَنَهَىٰ النَّفْسَ عَنِ الْهَوَىٰ (٤٠) فَإِنَّ الْجَنَّةَ هِيَ الْمَأْوَىٰ (٤١)﴾ [النازعات: ٤١-٣٧].

ئانکو: «**قیچا** ھەچیی د سەر ئەمرى خودى را باز داي، وژینا دنیاين ب سەر ئاخرەتى ئیخستى، دويماهىيىا وى بۇئاگىرييە، وەھەچىيى ژراوەستانىل بەرددەستى خودى بۆ حسىيى بىرست، وەفسا خۆژىلچۇونىيەن خراب بىدەتە پاش، هندى بەحەشىتە ئەوه مالا وى».

بەلنى پا دا هزر بىكەين كۆمۈرۈقەكى نەفسا وى كىرناقى فاھىشى پى دا كىرن، ئەرى دنیا راوهستىا؟ نە بخودى!

ھندىكە دەرگەھى تەوبىيە ناھىتە گىرتىن ئىلا دەمى رۇژزۇزئاۋاى دەردىكە قېيت.

يا گىرنىڭ تەوبەكە راست و بلەزبىتن وىنى پشت راست بىتن كۆنە زېرىتە گوننەھى.

﴿وَالَّذِينَ إِذَا فَعَلُوا فَحِشَةً أَوْ ظَلَمُوا أَنفُسَهُمْ ذَكَرُوا اللَّهَ فَأَسْتَغْفِرُوا لِذُنُوبِهِمْ وَمَنْ يَغْفِرُ الْذُنُوبَ إِلَّا اللَّهُ وَلَمْ يُصِرُّوا عَلَىٰ مَا فَعَلُوا وَهُمْ يَعْلَمُونَ (١٣٥) أُولَئِكَ جَزَاؤهُمْ مَغْفِرَةٌ مِّنْ رَّبِّهِمْ وَجَنَّتُ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَرُ خَلِدِينَ فِيهَا وَنِعْمَ أَجْرُ الْعَمَلِينَ (١٣٦)﴾ [آل عمران: ١٣٥-١٣٦].

ئانکو: ((وئەوئىن ئەگەر گونەھە کا مەزن كىريان ب كىرنا گونەھە کا كىمەت زۆردارى ل خۆكىر، بىرا خۆل سۆز وگە فا خودى ئىنماقە قىچىال خودايى خۆزقىرىن وتۆبەكىن، وداخوازا زېرىندا گونەھان بۆ خۆزى كىر، وئەوباش دزانىن كوب تى خودى يە گونەھان ژى دېبەت، لەۋەول سەرگونەھى نامىين، وئەودزانىن كۆئەگە روان تۆبە كىر خودى تۆبا وان دى قەبۈل كەت)).

قال رسول ﷺ: ((فَإِنَّ الْعَبْدَ إِذَا اعْتَرَفَ بِذَنْبِهِ ثُمَّ تَابَ، تَابَ اللَّهُ عَلَيْهِ)) (١).

پىيغەمبەر ﷺ دىيىزىت: ((ئەگەر بەندەي دانپىيدان ب گونەھا خۆ كروپاشى تەوبە كىر، خودى تەوبَا وى دى قەبۈل كەت)).

راستە حەزبۇھە قىرەگە زىازىيى يەھى ئەم ئىنكارناكەين، ولاوازىا مروقى ژى يەھى: ﴿ وَنَفْسٍ وَمَا سَوَّهَا (٧) فَأَلْهَمَهَا فُجُورَهَا وَتَقْوَهَا (٨) قَدْ أَفْلَحَ مَنْ زَكَّهَا (٩) وَقَدْ خَابَ مَنْ دَسَّهَا (١٠)﴾ [الشمس: ١٠-٧].

(١) صحيح البخاري، ح: ٢٦٦١.

ئانکو: ((وھەرنەفسەکى و دورستىرلەنە خودى بۇۋى دا ب كارى خۆرابىت، وى رېكا خرابىيىن وباشىيى بۇدىيارىكى، ب پاستى ئەوب سەركەفت يىن نەفسا خۆپاڭىزكىرىت و ب خىرى ب خودان كىرىت، وئەوی زىان كىرىن نەفسا خۆد بن گونەھان پاڭەشارت بىت)).

وچ مروف لىسەرەدەن نىن كۆھەزا كرنا گوننەھى لىدەق نەبىت.

﴿أَحَسِبَ الْأَنَاسُ أَنْ يُتْرَكُوا أَنْ يَقُولُوا إِنَّا وَهُمْ لَا يُفَتَّنُونَ﴾ [العنكبوت: ٢].

ئانکو: ((ئەرەي مروفان ھزرکىرىيە كۆئەگە روان گۆت: مە باودى ئىينا، خودى بى جەپىاندى دى وان ھىلىت؟)).

﴿الَّذِي خَلَقَ الْمَوْتَ وَالْحَيَاةَ لِيَبْلُوْكُمْ أَيْكُمْ أَحْسَنُ عَمَلًا وَهُوَ الْعَزِيزُ الْغَفُورُ﴾ [الملک: ٢]

ئانکو: ((ئەوی مرن وژىن دايىن: دا ئەوھە وە-ئەى گەلى مروفان- بجهىرىيىت: كانى كارى كى ژەھە وە يى باشتىرۇپاڭىزىرىھە ئەوھە زالى چوتىشت وى بىزازنەكەت، يى باش گونەھەزىبىر بۇوى يى تۆبە بىكەت ژېھەنلىيىن وى)).

بەلنى پا حەزنانىنە ھىچەت بۇ مروفى بۇ كرنا گوننەھى، ((وَإِنَّهُ مَنْ يَسْتَعِفَ يُعَذَّبُ اللَّهُ، وَمَنْ يَتَصَبَّرْ يُصَبَّرُ اللَّهُ، وَمَنْ يَسْتَغْنِي يُغْنِي اللَّهُ))^(١).

ئانکو: «ھەركەسى ئەگەرىت دەھەمن پاڭىزىي بكاربىيىت، دى خودى ھارىكارى وى بىتن، وھەر كەسى ئەگەرىت بېنفرەھىي بكاربىيىت، دى خودى ھارىكارىا وى كەتن لىسەر بېنفرەھىي، وھەر كەسى خوبىي منهت بىكەتن ژەللىكى، خودى ژى دى وى بى منهت كەتن» ئەقجا موسىلمانى دى سەرەددەرىي دگەل حەزىت ھەقىرەگەزبازىيى كەتن، كا چاوا ھەرمروفەك سەرەددەرىي دگەل ھەرشەھوەتەكى دىكەت، ب خۆرپاڭىتن و بېن فەھىي و گوھنەدانى و دى ب دوماھى ھىيت.

يا لوبىيىت ھەقىرەگەزبازىيى ل رۇڭئاڭاي دېيىت ئەوھە كۆمروف وەكى گىيانەھەردى سەرەددەرىي دگەل حەزىت خۆبىكەت، چەند دلى وى چووپىي بىكەت.

^(١) صحيح البخاري، ح: ١٤٦٩.

د دهمه کی دا دین دبیژته ته: تو نزا نی کو تو مروق، و تو بلند نابیه په یسکیت باوهري، ئیلا ب پاگرتنا نه فسا خو، و ټه وزارتنا دلن خو، و نه فسا خو پیگیر بکهی د بازنه یا: خودی گوت...

پیغه مبه ری خودی ﷺ گوت.

و ژدره کی ټی بازني، توچ ژبی ہبایت گیانه و هری نابیه: ﴿ وَمَنْ لَمْ يَجْعَلِ اللَّهَ لَهُ نُورًا فَمَا لَهُ مِنْ نُورٍ ﴾ [النور: ٤٠].

ئانکو: ((و هه چیئ خودی رُوناھییه کن ژکیتابا خو و سوننه تا پیغه مبه ری خو نه دهتی ئه و پن ب هیدایت بکه ټت که سه ک نابت وی ب هیدایت بینت)).

مروف نه لسہ رشیوازی سروشی (الطبیعه) یه.

مروف یئ هاتیه د ټی سروشی دا ب سه رماییه کی (رأس مال) مه زنی ئه خلaci یئ دهستپیکی، و هکی علی عزهت بیجوفیتش - رحمه الله - دبیژت (۱).

مروف مکلف (بهرپرسیار) یئ هاتیه د ټی ژیانی دا، و ئاها ئه ټه ئه و دهمه یئ چه رخه کی نوی دروست کری.

ژیه رهندی مروف نه شیت ببیته گیانه و هرئه گه رخو ژهه می دلن خوبخوازیت.
هه لبڑتنا وی یا ئیکانه ئه و کو ببیته مروف یان نه مروف (۲).

گیانه و هری یئ تاو انه ژلایی ئه خلaci ټه، و چ گیانه و هریت باش یان خراب نین، به لی مروف یئ هو سا نینه.

و باشترين بونه و هریت په ره سه ندی (۳) لدويف تیورا په ره سه ندی ئه گه ریزین راسته، خو ئیک و ینه یئ دهستپیکی ژی یئ ہبایت ئه خلaci یان رامانی یان ئارمانچی نینه، به لکی ئه و د بازنه یا غه ریزه و به رسفا وی دا دزفریت.

به لی پا هه رژئیکه چرکه مروف هه می ہبایت ئه خلaci هه لدگریت.

و ہبایت ئه خلaci لدھ مروفی د رههانه، باشی هه ربا شیه لدھ مروفی باش وی خراب، و خرابی ژی هه رخابیه لدھ مروفی باش وی خراب.

(۱) الإسلام بين الشرق والغرب، علي عزت بیجوفیتش، مؤسسة بافاریا.

(۲) ژیده ری به ری.

(۳) مه ره ژی تیورا په ره سه ندییه، ئانکو: گوهو پین ژکاودانه کی بؤکاودانه کی دی

ئەفجا بەمەن ئەخلاقى نە دگەل سروشتنىنە (الطبیعة) و نە دگەل جىهانا گىانە وەران، بەلكى ئە و
بىتى دگەل تەكلىفدا خودايى يا هەى.

و پەرين كەسى ئىلحاد لدەف ئىنكار ناكەت كۆ دنافخۆيىا خۆدا را مانىت باشى و خرابىي يىت
ھەين، و دزانىت كۆ دنافخۆيىا خۆدا ھەستە كى تەكلىفى ب كرنا باشى و هىلانا خرابىي يىت ھەى.
ئەو ھەست ب ئىشانە كا نەفسى يا ئەخلاقى دكەت.

مروف نە يىن پىقايدى لسەرپىشاندا داروينى^(١).

وچ رېك بۆ رېگاربۇونا مروفى و رېزگاربۇونا بەمەن، ژىلى كۆ مروف ب زقىرىتەفه بۆ
مروفىنە خۆ، وچ رېك بۆ ھندى نىن ئىلالاب دىنى.
و ھندى بىي وەجىا خودايى توج ژىلى كريارىت مەيمىنكا بونوبۇنابىنى.

ول دوماهىيى من دېپىت بىرەمە وى يىن نەخوشىي ژەزىن ھەفەرەگە زىبازىي دېپىت: ھەرنوکە لەزى
بکە چارەسەرىن ل دەف پسپورەكى وەرىگەرە.

و ھەرنوکە دەست ب كرنا پروژەنى پاقىزىرنا باوهەرىن و زىنەبۇونا باوهەرىن دگەل خودى - عزّوجل
- بکە.

پارىزگارىن لسەر نېھىيەن خۆبکە ب خشۇع.

پارىزگارىن لسەر قورئانى بکە ب تەدەبۇر (ھزرىرن د ئايەتان دا).

پارىزگارىن لسەر كارىن چاڭ بکە.

ھەرگۈننە ھەكا ھەبىتن بېيلە.

پارىزگارىن لسەر تەوبا پاست بکە بۆ خودى - عزّوجل - پشى ھەرگۈننە ھەكى.

وئەزىز دېرەمە وى يىن پىشىتە قانىا بە لاقىرنا ئىلحادى و بە لاقىرنا فاھىشا ھەفەرەگە زىبازىي دكەت:
﴿ وَلَا تَحْسِبَنَّ اللَّهَ غَفِلًا عَمَّا يَعْمَلُ الظَّالِمُونَ إِنَّمَا يُوَحِّرُهُمْ لِيَقُمْ شَخْصٌ فِيهِ الْأَبْصَرُ
﴾ [إبراھىم: ٤٢].

^(١) زىنەرى ئەھرى.

نهانکو: "(تو-ئه) موحه ممهد-قههت هزر نه که کو خودی ژوی کاری زوردار دکه نیین بن تاگه هه، دده من نه و باوه ریی ب ته و ب پیغه مبه رین دی نهئین، ونه خوشیی دگه هیننه خودان باوه ران وله رگونه هه کا دی یا هه بت یا نه و دکه ن، به لکی هه ما نه و وان بو روزه کا دژوار پاش فه دهیلت چاقین وان تیدا دمیننه فه کری و نائینه گرتن، ژیه روی ترسا نه و دبینن)".